

Nye danske biller (Coleoptera) 1967.

Af

Victor Hansen

I. E. Ohlsensgade 4, København, 2100 Ø.

Siden tillægget for 1966 (Ent. Medd. 35: 218—222) til fortegnelsen over Danmarks biller i Ent. Medd. bind 33, 1964, er der konstateret 6 nye arter for vor fauna.

Neuraphes minutus Chaud. (Fortegn.: 84). 1 eks. sigtet fra muld ved foden af en gammel, hul eg i Bognæs Storskov, 28.8. 1967 (coll. V. H.). Arten bliver medtaget i den nye udgave af Danmarks Fauna, Ådselbillebindet, som er under trykning.

Euplectus kirbyi kirbyi Denny (Fortegn.: 188, efter l. 12 f.n.). Arten har været sammenblandet med *nanus* Reichenb. Eksemplarer foreligger dels fra københavnske haver (i plantemøddinger, for mange år tilbage), dels fra Dyrehaven, sigtet fra gammel bøg, 30.5.1961 og 15.5.1966 (coll. V. H.; Cl. Besuchet det.). Arten bliver medtaget i den nye udgave af Danmarks Fauna, ådselbillebindet, som er under trykning.

Euplectus infirmus Raffr. (Fortegn.: 118, efter l. 10 f.n.). 1 eks. sigtet fra en muldvarperede i Charlottenlund skov 9.3.1930, 5 eks. sigtede i Dyrehaven fra bark eller ved af gamle løvtræer (bøg, eg og el), juli, aug., okt. 1929—1951 (coll. V. H.; Cl. Besuchet det.). I England er arten fundet dels i trøsket ved og under bark, undertiden sammen med *Lasius brunneus*, dels i græskompost i haver. Arten bliver medtaget i den nye udgave af Danmarks Fauna, ådselbillebindet, som er under trykning.

Lathridius kokujewi Semenov (Fortegn.: 274, efter l. 10 f.n.; Horion, Faunistik der mitteleur. Käfer, bind VIII (1961) : 6, Die Käfer Mitteleuropas, bind 7 (1967, A. v. Peez) : 173). Arten har været sammenblandet med *angusticollis* Gyll. og er antagelig udbredt som denne (J, Ø). Eksemplarer foreligger fra Østbirk; Sven-

strup ved Borup station, Lyngby Åmose, Geelskov (banket af og sigtet fra granris), Strandmølleåen nær Hjørtetekær (sigtet af planterester), Bøllemosen, Kratmosen ved Trørød.

Arten adskilles fra den meget nærstående *angusticollis* Gyll. (D.F. XIV: 12) ved, at prothorax' sider under pronotums ophøjede, bugtede siderandkant, når pronotum ses nøjagtigt fra oven, er synlige som ragende ud over siderandkanten lige fra pronotums rod fremefter til lidt bag forhjørnerne (fig. 2), medens de hos *angusticollis* kun er synlige helt bagtil og et lille smalt stykke bag siderandkantens midte (fig. 1). Som regel, men dog langt fra altid, er pronotums forhjørner mindre stærkt fremspringende hos *koku-*

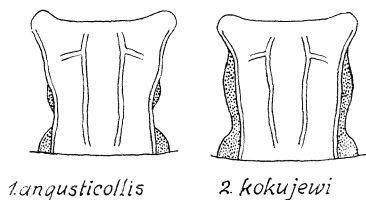

Fig. 1 og 2. *Lathridius*. Pronotum og den fra oven synlige del af prothorax' sider (prikket).

jewi. Kroppens, følehornenes og benenes brungule eller brunlige farve er vistnok som regel lidt mørkere hos *kokujewi*.

L. kokujewi betragtes undertiden kun som en underart af *angusticollis*.

Enicmus anthracinus Mannh. (Fortegn.: 275; H. Franz i Ko-leopt. Zeitschr. I (1949): 124—126, Andr. Strand i Norsk Ent. T. X. (1958): 184—186, Horion, Faunistik der mitteleur. Käfer, bind VIII (1961): 17—18, Die Käfer Mitteleuropas, bind 7 (1967, A. v. Peez): 176).

Foruden den almindelige hovedform med ret langstrakte vingedækker af *Enicmus minutus* L. (D.F. XIV: 17) kendes der også en form med kortere og bredere vingedækker (*anthracinus* Mannh.). Denne form, som af nogle, f. eks. Ganglbauer og Reitter, ikke har været anset for artsforskellig fra hovedformen, betragtes som regel nu, således af H. Franz, Andr. Strand og A. v. Peez som en selvstændig art.

Begge former varierer noget i vingedækkernes form, men kan dog som regel adskilles ved forskellen på dette punkt. Hos typiske *minutus* er vingedækkerne (langs sømmen) ca. 3 gange så lange

som pronotum og ca. $\frac{1}{2}$ gang længere end tilsammen brede, hos typiske *anthracinus* kun ca. $2\frac{1}{2}$ gang så lange som pronotum og kun ca. $\frac{1}{4}$ længere end tilsammen brede. Endvidere er hos *minutus* vingedækkernes søm og afvekslende stribemellemrum lidt mindre stærkt ophøjede og punktstriberne lidt mindre kraftige end hos *anthracinus*. Metasternum er hos *minutus* ret fint punkteret og fortil på hver side forsynet med nogle mere eller mindre tydelige, meget fine, stråleformet bagud rettede længdekøle, hos *anthracinus* tydeligt kraftigere punkteret og ikke eller næppe for-

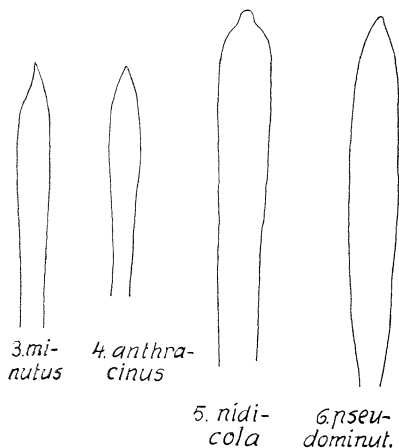

Fig. 3—6. *Enicmus*. Penis set fra oven. Alle figurer i samme forstørrelse.

synet med længdekøle¹⁾. Oversidens farve er som regel hos *minutus* helt sort, hos *anthracinus* lidt lysere, brunsort eller mørkebrun.

For de to formers artsberettigelse taler endelig en tydelig forskel i formen af penis, der hos *minutus* er stærkere og noget asymmetrisk tilspidset (fig. 3 og 4).

Hos *E. minutus* og *anthracinus* er bagranden af hannens 7. rygled (der for at undersøges må drages frem bag 6. rygled) indbuet (fig. 7) og penis smal. Hos en af Andr. Strand konstateret tredje art, *pseudominutus* Strand, er den nævnte bagrand derimod (ligesom hos *E. nidicola*, D. F. XIV: 18, fortegn.: 275) jævnt rundet (fig. 8) og penis større og meget bredere (fig. 5 og 6). Iøvrigt lig-

¹⁾ Punkturen på 1. bugleds midtparti angives at være tættere hos *minutus* end hos *anthracinus*, men er hos det danske materiale noget varierende hos begge former og næppe anvendelig som skelnemærke.

ner *pseudominutus* stærkt *minutus* og lader sig for hunnens vedkommende næppe adskille fra denne. Fra *nidicola* adskilles den især ved lidt bredere vingedækker, mørkere farve, kortere 9. følehornsled og simpel penisspids.

Medens formen af 7. rygleds bagrand hos hannen er velegnet til adskillelse af hanner af *minutus* og *anthracinus* fra hanner af *pseudominutus* og *nidicola*, er den næppe anvendelig til adskillelse af *minutus* ♂ fra *anthracinus* ♂ eller af *pseudominutus* ♂ fra *nidicola* ♂, idet indbugtningen hos de to førstnævnte og rundingen hos de to sidstnævnte arter varierer en del.

Et stort materiale, indsamlet i Dyrehaven, især ved sigtning af kompost ved vildthusene, har vist sig at indeholde både *minutus*

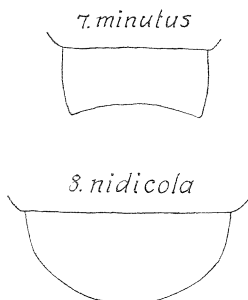

Fig. 7 og 8. *Enicmus* ♂. 7. rygled.

og — langt mindre talrig — *anthracinus*. Måske er denne sidste art udbredt hos os.

E. pseudominutus er ikke endnu konstateret i Danmark eller i Tyskland. Den er i Norge oftest fundet i kældere og lader, i Sverige også under bark af svampeangrebet gran.

I bestemmelsestabellen i D.F. XIV: 10 bør linie 15 — 10. f.n. (nr. 13) erstattes af følgende:

13. 9. følehornsled meget længere end bredt og meget længere end 10. led. Oversiden brunrød. Vingedækkerne langstrakte. ♂: Penis stor og bred, spidspartiet kort tilspidset, med et lille fremspring i midten (fig. 5), 7. rygleds bagrand jævnt rundet (fig. 8) 8b. *nidicola*.
- 9. følehornsled ikke eller kun lidt længere end bredt, i det højeste lidt længere end 10. led. ♂: Penis anderledes formet (fig. 3, 4 og 6) 13a.
- 13a. Vingedækkerne som regel kun ca. 2½ gang så lange som pronotum og kun ca. ¼ længere end tilsammen brede, oftest mørkebrune. ♂: Penis smal, langt og jævnt, omtrent symmetrisk, tilspidset (fig. 4), 7. rygleds bagrand indbuet (omtrent som fig. 7, men oftest med bredere afsatte hjørner) 8a. *anthracinus*.
- Vingedækkerne mere langstrakte, som regel ca. 3 gange så lange som pro-

- notum og ca. $\frac{1}{2}$ gang længere end tilsammen brede, oftest helt sorte 13 b.
- 13b. ♂: Penis smal, langt og stærkt, noget asymmetrisk tilspidset (fig. 3),
7. rygleds bagrand indbuet (fig. 7) 8. *minutus*.
- ♂: Penis bred, med kortere og mindre stærk, omtrent symmetrisk tilspidsning (fig. 6), 7. rygleds bagrand jævnt rundet (omtrent som fig. 8, men oftest fladere rundet) *pseudominutus*.

***Haltica tamaricis* Schrank** (Fortegn.: 378, efter l. 20 f.o.; D.F. VII: 197. Die Käfer Mitteleuropas, bind 9 (1966, K. H. Mohr): 234). 1 eks. (♂) taget flyvende ved Dueodde, 2.7.1967 (Mogens Rudkjøbing leg. et det.).

Arten er bl. a. fundet i Nordfinland (Lapland) og i Nordtyskland (Lübeckegnen). Den angives normalt at leve på *Myricaria* (der ikke vokser vildt i Danmark) og *Hippophaë* (der ikke er kendt fra Bornholm), undtagelsesvis også på pil og poppel. Om arten hører til vor fauna, eller fundet er af tilfældig karakter, må endnu anses for tvivlsomt.

Summary.

Six species of Coleoptera are recorded as new to the Danish fauna, e.g. *Neuraphes minutus* Chaud., *Euplectus kirbyi kirbyi* Denny, *E. infirmus* Raffr., *Lathridius kokujewi* Semenov, *Enicmus anthracinus* Mannh. and *Haltica tamaricis* Schrank.
